

Sprawozdanie z realizacji zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych za rok 2003

Społeczności lokalne chcą decydować o sobie, o swojej teraźniejszości i przyszłości chcą czuć się gospodarzami na własnym terenie, a tym samym chcą kształtować własny wizerunek. Chcą także rozwiązywać problemy społeczne, z jakimi spotykają się na co dzień, w tym także z problemami alkoholowymi, narkotykami i wszystkimi innymi jakie wystąpiły na ich terenie. Na terenie naszej gminy najlepiej rozwiniętą sferą rozwiązywania tych spraw jest rozwiązywanie problemów alkoholowych. Sprzyja temu nie tylko odpowiednie ustawodawstwo ale również świadomość osób, które chcą rozwiązania tych problemów na swoim terenie. Podstawą prawną do realizacji zadań w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych są następujące akty normatywne:

- Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi wraz ze wszystkimi zmianami
- Narodowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych uchwalany rokrocznie przez Radę Gminy.

Sprawozdanie obejmuje Program przyjęty Uchwałą przez Radą Miejską w dniu 30 grudnia 2002r.

Prowadzenie działań profilaktycznych na terenie gminy nie należy do zadań łatwych. Ustawa wyraźnie wskazuje zadania i źródła pozyskiwania środków finansowych na ich realizację. Są to środki pobierane za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Do dyspozycji Funduszu Profilaktyki w roku 2003r. była kwota 249.890,-. Na te kwotę również zaplanowano preliminarz kosztów realizacji zadań wynikających z gminnego programu.

Wszystkie nałogi mają wspólny mianownik: zniewalają jednostkę. Alkoholizm dotyczy całej rodziny. Dlatego za podstawowe środowiska oddziaływań profilaktycznych ujętych w Programie uznano rodzinę, szkołę i społeczność lokalną.

Od 1997r. w gminie działa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. W jej skład wchodzi 9 osób na codzień zajmujących się szeroko rozumianą problematyką uzależnień i problemów z niej wypływających (prawnik, kurator, pracownik leczenia odwykowego, pracownik socjalny, policjant, psycholog, terapeuta)

Poradnia Odwykowa nie ma oferty terapeutycznej, wobec tego prowadzone są działania mające na celu udzielenie skutecznej pomocy poprzez dostosowanie metod do specyfiki tej choroby i dlatego zatrudniono przygotowanych zawodowo instruktorów do prowadzenia zajęć 2x w tygodniu.

Funkcjonujący Punkt Konsultacyjny przy Poradni Odwykowej finansowany jest ze środków profilaktyki. Dyżur w godzinach popołudniowo - wieczornych pełniony jest przez pielęgniarkę z przygotowaniem specjalistycznym w zakresie uzależnień. Liczba osób, która skorzystała z porad punktu w 2003r. wyniosła 175.

Do zadań punktu należy:

- nawiązanie życzliwego, nieoceniającego kontaktu z klientem,
- informowanie o możliwości podjęcia leczenia w placówce leczenia odwykowego,
- motywowanie do leczenia,
- udzielanie wsparcia po zakończonym leczeniu,
- rozpoznanie w trakcie rozmowy zjawiska przemocy domowej i udzielenie stosowanego wsparcia i informacji o możliwościach jej powstrzymania,
- uruchomienie interwencji w przypadku zdiagnozowania przemocy domowej,

Na mocy art. 4¹ ust. 3 oraz art. 25 i art. 26 ust. 3 ustawy na gminnych komisjach profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych spoczywa obowiązek podejmowania czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu. Postępowanie powyższe dotyczy jedynie wybranych kategorii osób uzależnionych. Przesłanki do wdrożenia takiego postępowania określa art. 24 ustawy, wskazując osoby, które w związku z nadużywaniem alkoholu powodują rozkład życia rodzinnego, demoralizację małoletnich (...), systematycznie zakłócają spokój lub

porządek publiczny. O zastosowaniu wobec osoby uzależnionej zobowiązania do podjęcia leczenia odwykowego stanowi sąd rejonowy. Do zadań gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych w ramach działań wynikających z instytucji prawnej zobowiązania do leczenia należy:

1. Przyjęcie zgłoszenia o przypadku wystąpienia nadużywania alkoholu z jednoczesnym wystąpieniem przesłanek z art. 24.
2. Wezwanie na rozmowę osoby, co do której wpłynęło zgłoszenie o wystąpieniu przesłanek z art. 24 ustawy i pouczenie jej o konieczności zaprzestania działań wymienionych w art. 24 i/lub poddania się leczeniu odwykowemu.
3. Skierowanie ww. osoby na badanie przez biegłego w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczniczego (art. 25).
4. Przygotowanie dokumentacji związanej z postępowaniem sądowym wraz z opinią wydaną przez biegłego (art. 26 ust. 3).
5. Złożenie wniosku o wszczęcie postępowania do sądu rejonowego właściwego według miejsca zamieszkania lub pobytu osoby, której postępowanie dotyczy (art. 26 ust. 3).

Do dokumentacji należą: opinia wydana przez biegłego, protokół z rozmowy z osobą zgłaszającą do komisji przypadek nadużywania alkoholu i wynikających stąd konsekwencji, protokół z rozmowy z osobą uzależnioną od alkoholu, o ile do takiej rozmowy doszło, dokumenty pochodzące z wywiadu środowiskowego, inne informacje w sprawie, takie jak: informacje z policji, informacje od pedagoga szkolnego i inne. O ile osoba uzależniona nie stawiała się na rozmowę w terminie wskazanym przez komisję, ani też na badanie przez biegłego, do wniosku należy dołączyć informację o podjętych w tej sprawie czynnościach (ilość i terminy wezwań wraz z informacją o niestawieniu się osoby wzywanej). Sfinansowanie czynności biegłego odbywa się w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Sąd na podstawie ustawy z dnia 13 czerwca 1967 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jednolity Dz.U. z 2002 r. Nr 9 poz. 88) obciąża kosztami czynności biegłego powołanego w trakcie postępowania o zobowiązaniu do leczenia odwykowego samorząd gminny – komisję. Wszystkie czynności podejmowane w sprawie zobowiązania do podjęcia leczenia odwykowego są objęte klauzulą poufności. Instytucja

zobowiązania do leczenia odwykowego stosowana na podstawie ustawy często nie jest właściwie rozumiana nie tylko przez rodziny osób, wobec których jest podejmowana, ale także przez osoby odpowiedzialne za jej wdrażanie. Najwięcej nieporozumień związanych jest z oczekiwaną skutecznością wdrożenia tej procedury, dlatego też warto dokładniej omówić pewne wybrane aspekty tej instytucji prawnej. .

1. Postanowienie o zobowiązaniu do leczenia odwykowego zapada w trybie nieprocesowym (art. 26 ust. 2 ustawy) i nie ma charakteru wyroku sądowego – sankcji karnej.
2. Funkcja społeczna instytucji zobowiązania do leczenia jest funkcją polegającą na instytucjonalnym motywowaniu do podjęcia terapii odwykowej. Zobowiązanie nie ma charakteru przymusu w sensie przymusu prawnego. Przymus można zastosować zgodnie z zapisami ustawy na etapie doprowadzania osoby uzależnionej od alkoholu na badanie przez biegłego, na rozprawę w sądzie i do zakładu leczniczego na podjęcie kuracji. Nie ma jednak możliwości prawnych ani organizacyjnych zatrzymania pacjenta w takim zakładzie wbrew jego woli.
3. Osoby uzależnione od alkoholu nie są chore psychicznie i nadal ponoszą odpowiedzialność za swoje, niezgodne z prawem, postępowanie.
4. Często oczekuje się, że wdrożenie procedury zobowiązania do leczenia odwykowego rozwiąże problem przemocy w rodzinie. Niestety, nie jest to możliwe. Zakłady lecznictwa odwykowego nie pełnią roli aresztów.

W 2003r. zarejestrowano 55 wniosków, które pochodziły od Policji i rodzin żyjących z alkoholikiem. Skierowano do Sądu Rejonowego 11 pism z prośbą o podjęcie decyzji o zastosowanie leczenia odwykowego.

Przy planowaniu gminnego systemu pomocy psychologicznej dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym uwzględniono zintegrowane działania różnych instytucji zajmujących się pomaganiem dziecku i rodzinie. Dotyczy to przede wszystkim szkoły, poradni psychologiczno-pedagogicznych, ośrodków pomocy społecznej, sądów rodzinnych, policji, punktów interwencji kryzysowej, świetlic socjoterapeutycznych, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych.. Istotną rolę w procesie pomagania dzieciom z rodzin alkoholowych odgrywają zajęcia socjoterapeutyczne. W szkołach naszej gminy zainicjowano takie formy oddziaływania profilaktycznego na dzieci. Szkoła Podstawowa nr 1w Szubinie od IX.2003r. prowadzi zajęcia dla dzieci z problemami wychowawczymi 2x w tygodniu. Wcześniej takie zajęcia

prowadzono w Szkole Podstawowej w Chomętowie oraz w Przytulisku "Kraina Uśmiechu".

Szczególną uwagę należy zwrócić na współpracę z przedstawicielami wymiaru sprawiedliwości: kuratorami sądowymi, służby zdrowia – pielęgniarkami środowiskowymi – pracownikami Ośrodka Pomocy Społecznej, Policji – dzielnicowymi poprzez włączenie ich do lokalnej koalicji, zaoferowano udział w szkoleniach – warsztatach w celu nabycia umiejętności kontaktu z osobą uzależniona i jego rodziną. itp.

Efektom działań podejmowanych w ostatnim roku jest zwiększająca się z każdym rokiem liczba młodzieży i rodziców objętych działaniami profilaktycznymi oraz liczba profesjonalnie przygotowanych do tych działań nauczycieli. W 2003 roku w szkolnych programach profilaktycznych wzięli udział wszyscy uczniowie, Gminna Komisja sfinansowała 65 realizacji programu „Spójrz Inaczej”. Programy te realizowało 27 nauczycieli. Dofinansowano szkolenie specjalistyczne w zakresie pracy z dziećmi, przygotowujące do prowadzenia programu profilaktyczno-wychowawczego „Spójrz Inaczej” następnym 25 pedagogów.

Tradycją stało się finansowanie spektakli teatralnych dla wszystkich grup wiekowych począwszy od przedszkoli, poprzez szkoły podstawowe, gimnazja i szkoły ponadgimnazjalne. Przedstawienia z zakresu profilaktyki uzależnień od alkoholu, narkotyków, palenia papierosów cieszą się dużym zainteresowaniem ze strony młodzieży i nauczycieli.

Trzecim obszarem oddziaływań profilaktycznych jest społeczność lokalna. Od 5 lat przy Świetlicy Wiejskiej w Królikowie prowadzone są zajęcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych. Grupa ta podejmuje ciekawe inicjatywy propagujące zdrowy styl życia np.: „Biesiady bezalkoholowe”. Podobne zajęcia prowadzono w Domu Kultury w Rynarzewie ale zainteresowanie społeczeństwa było znikome dlatego zaprzestano ich prowadzenia.

Możliwości pomocy rodzinie z problemem alkoholowym często się uważa za beznadziejne, a sytuacja tych rodzin bywa określana jako tragiczna. Błędem jest koncentrowanie się na osobie pijącego, dlatego stworzone zostały grupy wsparcia dla osób współuzależnionych. Dzieci z tych rodzin wyjeżdżają rokrocznie na kolonie

organizowane przez Gminną Komisję i finansowane w całości z funduszu profilaktyki. w 2003r. 50 dzieci wyjechało na kolonie do Władysławowa. Nabór tradycyjnie odbył się poprzez propozycje Poradni Odwykowej, kuratorów zawodowych, Kraję Uśmiechu – koszt. 30.450,-

W ramach zadania dot. wspomagania działalności instytucji i stowarzyszeń służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych powierzono następujące zadania niżej wymienionym placówkom:

- Stołówka Św. Faustyny – 4.000,- dofinansowanie wyposażenia sali jadalnej i przystosowanie jej do prowadzenia zajęć dla osób korzystających z darmowych posiłków,
- Towarzystwo Walki z Kalectwem –6.000.- dofinansowanie wyjazdu terapeutycznego dla dzieci specjalnej troski pochodzących z rodzin z problemami alkoholowymi.
- Szubiński Dom Kultury – 20.000,0 dofinansowanie programu „Z kulturą przez Gminę”
- Szkoła Podstawowa w Mycielewie - 1.512,- dofinansowanie wyjazdu na Zieloną Szkołę dla dzieci z terenu gminy Szubin uczęszczających do tamt. szkoły.

Dla potrzeb Gminnej Komisji opłacono czynsz i abonament telefoniczny Punktu Informacyjnego. zakupiono również prenumeratę miesięczników poświęconych problemom uzależnień.

Znaczną część funduszu przekazano na realizację 3 letniej inwestycji – okamerowania miasta w jej newralgicznych punktach. Pozytywne efekty jej funkcjonowania zostały zauważone przez Policję i mieszkańców.

Ze środków Funduszu Profilaktyki finansowane są nagrody dla uczestników konkursów plastycznych, recytatorskich, sportowych organizowanych przez lokalne szkoły w ramach prowadzonej szkolnej profilaktyki i promowania zdrowego stylu życia.

Do realizacji zadań wynikających z gminnego programu włączają się realizatorzy organizujący szkolenia dla profesjonalizacji pomagania osobie uzależnionej i jej rodzinie. przeszkolono szereg pedagogów w ramach organizowanych

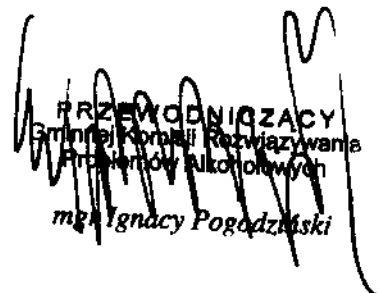
szkoleń przez Centrum Kształcenia Kadr w Bydgoszczy, Signum w Bydgoszczy, ETOH w Warszawie i Fundację „Karan” w Warszawie, Pracownię Terapii i Edukacji Psychologicznej w Bydgoszczy, Ośrodek Psychoterapii Psychodynamicznej w Bydgoszczy.

Ciągle jeszcze na ulicach otaczają nas pijani ludzie. Są tam niezależnie od pory dnia, od poniedziałku do niedzieli, bardziej widoczni przy końcu miesiąca i przy jego początku ale przecież obecni są codziennie. Ta stała obecność nie sprzyja wyrobieniu wrażliwości społecznej i zawodowej na problemy tej grupy. Nadużywanie alkoholu spowszechniało, stało się czymś „normalnym”. Przeciętny reprezentant tzw. opinii publicznej w nikłym stopniu uświadamia sobie, że chodzi tu o tak poważną chorobę.

Prewencja przeciwdziałająca uzależnieniom jest specyficznym rodzajem inwestycji, jak w żadnym innym wymiarze zaniedbania w tym zakresie dają się przeliczyć na koszty finansowe i czas. Bo dzisiaj zaniedbany klient, jutro wróci jako pacjent a wtedy będzie już za późno na jakiegokolwiek zapobieganie.

Czy jest to zadanie ponad siły?

Sporządziła:
Renata Michalak
Sekretarz Komisji

PRZEWODNICZĄCY
Gminnej Komisji Rozwiązywania
Probleatów Alkoholowych
mgr Ignacy Pogodziński

Wydatki z Funduszu Profilaktyki w roku 2003

902/851/85154	2310	Dotacja dla SP Mycielewo	1.512,00
	2550	Dotacja dla SDK	20.000,00
	2820	Dotacja dla TwzKalectwem	6.000,00
	2820	Dotacja dla Stołówki	4.000,00
	4210	Zakup materiałów prenumerata, podręczniki ,materiały edukacyjne, artykuły biurowe	7.769,31
	4300	Pozostałe usługi szkolenie „Spójrz Inaczej” - 14.080 realizacja „Spójrz Inaczej” - 29.250 czynsz+telefon - 5.000 przedstawienia teatralne - 5.700 szkolenia - 6.070 kolonie - 30.450 wyjazdy terapeut. - 1.940 wynagrodzenie umowa-zl. - 54.246,55 biegły sądowy - 1.620 usługi transportowe - 4.168	152.524,55
	4410	delegacje	1.449,36
	6050	monitoring	53.896,29
		Razem wydano	247.151,51